

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Collatie Van P. Cornelius Hazart Priester der Societeyt
lesv**

Hazard, Cornelius

Antwerpen, 1663

Griecksche Vaders.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71452](#)

ken alleen van seer groote/ende sware benauweden/ende strijden oock totter doodt / maer niet van wanhopc, oft helsche qualen, verholghens en is dit ghevoelen van Partije in gheender maniere ghelyck-formigh aen de Schrifture ; welekt het eerste waz/dat ich bewijzen most.

Nu moet ik thoonen / dat het oock niet ghelyck-formigh is aen de ghewoonlycke uplegghinghe der kercke: want dese twee dinghen hadde Perkinus opghenomen. Wy en kunnen dese uplegghinghe der kercke netghens anders haalen/als by de leeraers der selve/beghinnende van der Apostelen tyden af tot op onse toe : Ick segge datter niet een en is geweest/die dese woorden Hy is neder-ghedaelt ter hellen, verstaen heeft / van wanhopc, oft helsche qualen, sae oock niet van enigsmerten, oft benauweden, die de Heere Christus soude gheleden hebben aen't Crups / oft elders / maer wel van eene nederdaltinghe tot eene plaetse/upt de welche de siele Christi verlost heeft/de rech:veerdighe Vaders/ die in't oude Testament / voor syne komste / hier op de wereld waeren gheschorven. Laet ons elck in't besonder sood Grieckische/ als Latynsche van ewe tot ewe hoozen spreken.

GRIECKSCHE VADERS.

DEn H. Ignatius Anno 100 Ep. ad Trallian. Christus, sepdt hy is allre nederghedaelt ter hellen/maer is wederom ghekommen met eene menichte.

Den H. Irenatus, Anno 180, Lib. 5. cap. 31. De Heere is ghegaen tot het midden vande schaduwte des doods/daer de sielen van de overledene waerten.

Origenes, Anno 240, Hom. 15. in Genes. Den eenighrozen sone is in't eynde der eeuwen / voort de saligheyt der wereldt nederghedaelt ter hellen/ende heeft Adam daer uytgerrocken: want 't ghe-ne hy tot den moordenaer heeft ghesepdt : Heden sulc ghy met my wesen in't Paradijs, en is hem alleen niet

niet gheseyt geweest/maer oock aen alle de heylighen voor de welche hy ter hellen wou nedertghedaelt.

Deu H. Gregorius Neocæsar: Anno 260. orat. in Epiphani. Ick moet / seght Christus, nederdalen inde diepte der hellen / op dat ick die daer uyt trecke/ de welche daer ghehouden worden.

Eusebius Cæsariensis Anno 320 lib. 4. demonst. Evang. cap. 12. Als Christus aen sijn Vader gheseyt hadde: Ick bevele mijnen Gheest, ontbonden zynde van t'lichaem / is wech ghegaen / ende open brekenke de deuren vande verholenste duysternissen/ heeft den wech open gedaen voor de dooden / die niet de handen des doods daer vast laghen.

Den H. Athanasius Anno 340. de Incarnat. Christi: Het lichaem Christi, als hy nu ghetoerzen was / en is niet voorder ghedraghen gheweest dan het graf; de ziele heeft de helle doorgaen: het graf ontsinckt ghene lichaemelijck was / de helle/ t'ghene onlichaemelijck was.

Den H. Cyrillus Hierosolymit. Anno 360. Catech. 4. Illuminator. Christus is nederghedaelt ter hellen/ op dat hy daer uyt de rechtbeerdighe soude verlossen: want hoe soude hy willen/ dat de ghene/die over langhen tijt met Adam ghesloten waeren/ gheene vryheyt en souden hebben/aenghemerckt dat hy begheerde / dat de levende sijne ghenade souden ghenseten/ alhoewel daer vele onder haer niet heyligh en waeren.

Den H. Basilius Anno 370. in Psal. 48. David voorseyt openlyk de nederdalinghe Christi ter hellen/ als wesende die / de welche de ziele van desen Prophæet niet andere soude verlossen.

Den H. Epiphanius Anno 380. Hæret 69. De Godt-heyligt wilde met de ziele nederdalen ter hellen/ om de saligheyt te wercken vande ghene die daer voor ons waren ontslapen / ick segghe van de heylige Patriarchen.

Den H. Gregorius Nazianz. Anno 380 orat. quæ est 3. de Theol. Christus is neder-gedaelt ter hellenerade lept

lept de zelen om hoogh/ende klimt ten hemel.

Den H. Joannes Chrysostomus Anno 400. Hom. 4 in Marcum: Dooij de komste des Salighmaeckers/ eer Christus de deuren des Paradys open dede met den Moordenaer / wierden alle de zielan der Heilighen ghelepyt nae de helle : ghelyck Iacob seght : Ick sal treurende , en suchende neder dalen ter hellen: daerom is den Heere ghestorzen / daerom is hy neder-ghedaelt ter hellen / op dat de zielan die daer ghevanghen waren / souden gheslacht werden.

Philo Carpathius Anno 420. in Cantica. Christus is ghegaen inden schoot der aerde/op dat hy de zielan der Heilighen / die daer des Salighmakers komste verwachteden / soude daer uyt-trekken/ ende ontbinden / ende met hem lepden om sonder eynde te leven.

Joannes Cassianus Anno 430.lib.3.cap.3. de Canonico diurn.orat. & Psalm. modo : Christus ten neghen wren de helle doorgaende / heeft de dypsternissen/ door den glans van sijn licht / ende de ghevanchenis der Heilighen / die daer ghesloten gehouden wierden / met hem mede-ghevoert nae den hemel.

Den H. Cyrillus Alexandrinus Anno 430 ad Theodos. Imper. de recta fide : De Ziele Christi is neder-ghedaelt ter hellen / ende heeft haer verhoont aende gheesten die daer ghevanghen waren.

Olympiodorus Diaconus Anno 480. in cap. 19. Job: Hy is neder-ghedaelt in dat onderste land: schapen heeft de zielan by-ghemaect / die daer ghevanghen laghen.

Anastasius Sinaita Anno 580. lib. 5. de recta fidei dogmat. Hy is neder-ghedaelt tot de onderste deelen der aerde / ende ghegaen in haer midden / om daer soo veel tijt over te brenghen / als het van noode was hy haer te blijven/ op dat hy de gene die inde helle wierden ghesloten gehouden / sijn gracie/ende bystant soude toedienen:want de nedervaldinghe ter hellen heeft haer vrucht gehad. Want

Want Godt en doet niet te vergheess : maer op dat hy soude upsteyden de ghene die daer ghesloten waren / ende upghelept zijnde / soude om hoogh voeren/gaende haer voor / hy en heeft niet alleen te niente gedaen de bederffelijckheyt der lichaemen in't graf / maer heeft oock vry upghelept up de banden der hellen / de ghetanghenisse der zielen.

Den H. Joannes Damasc. Anno 730. lib. 3. cap. 29. Orth. sdei. Daerom is de goddelijcke Ziele Christi ter hellen ghedaelt / op dat / ghelyck aen de gene die op der aerden waren / de sonne der rechtbeerdigheyt opghestaen is / alsoo oock de selve soude verschynen aen de gene / die onder de aerde saten in duysternissen en schaduwte.

Nicephorus Constantinopol. Anno 815. Ep. ad Leon. Iest gheloobe dat Christi lichaem in't graf is ghelept gheweest / maer dat hy met de Ziele is neder-ghedaelt ter hellen / om aen de gheesten / die inde ghevanghenisse waren (soo den Apostel Petrus verklaert) vrydom / ende verrysenisse te verkondighen.

Theophylactus Anno 900. in cap. 23. Lucæ : Christus is met sijn ghemoet geweest in't paradijs / maer met de Ziele is hy neder-ghedaelt ter hellen.

Euthymius 1080. in Psalm. Job : De Heere heeft de ghesloten deuren der hellen ghebroken / als hy derwaegh neder-dalende / de vaderz heeft up de ghevanghenisse ghetrocken / en vry ghemaeckt.

Theorianus Anno 1170. Ep. ad Sacerdotes : De Gritten en batten op den Saterdag niet / om dat op dien dach de zielen der rechtbeerdighen verlost zijn gheweest / terstant naer de neder-dalinghe des Heerten ter hellen.

Nicephorus Callistus Anno 1300. lib. 1. cap. 31. De sonne der rechtbeerdigheyt Christus, is met de Ziele alleen/afgeschepden wensende dooz de doodt van het lichaem / inde helle de zielen der rechtbeerdighen te hulpe ghekommen. Dese selve belijdenisse hebben inde voorgaende eenlyke ghedaen / die

die van Moorenlandt Anno 1530. die van Assyrien
anno 1552. die van Moscovien Anno 1570. ende die van
Alexandrien Anno 1595.

LATYNSCHE VADERS.

Terrullianus Anno 200. lib. de anim. cap. 55. Christus
ten is niet eer opghekloommen tot het hooch-
ste der hemelen/voor dat hy neder-ghedaelt was
tot het leeghste der aerden / op dat hy sich sel-
ven daer soude mededreplen aende Patriarchen/
ende Propheten.

Den H. Cyprianus Anno 250. de unic. Christ. Chri-
stus neder-dalende ter hellen / heeft de gheba-
ghenisse van die van ons ghevanghen waren/
wederom ghebracht.

Den H. Hieronymus Anno 390. in Psal. 15. Daerom
is Christus ter hellen ghedaelt / op dat hy sijn
uyverkozen daer uyt soude werpen / ende den
dugbel binden.

Den H. Gaudentius Brixensis Anno 400 Tract. 8. de
lectione Exodi: Als t'lichaem Christi in't graf
ghelept was / de Godtheyd met de ziele neder-
dalende ter hellen / heeft uyt haerre plaerten ghe-
roepen de zielan der Heilighen / welkiers licha-
men ghetuyggt den Evangelist Mattheus verre-
sen te ziju. Nu / dat de ziele des Salig. makers
neder-ghedaelt is om de helle te visiteren / en ge-
tuyggt niet alleen den bries vanden H. Petrus,
maer oock de Prophete van David

Den H. Augustinus Anno 430 Ep. 57. ad Dardan. uyt
desse woorden: Heden sult ghy mer my wesen in't Par-
adijs. en moermē niet meenk/dat he' paradys in de
hemel is: want de mensch Christus Jelus en was
op dien dagh inden hemel nter / maer in de helle
nae de ziele / ende in't graf nae t'lichaem: want
dat t'lichaem op dien dagh ghelept is getweest in
het graf/ is uyt 't Evangelie klaer: " aet dat de
zielan op dien dagh neder-ghedaelt is ter hellen/
verkondight de Apostolische leere/aengesien dat
den